

ОДЛУКУ

1. Усваја се Локални акциони план за унапређење положаја Рома на територији града Ужица за период од 2018. до 2021. године.
2. Одлуку објавити у "Службеном листу града Ужица".

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА РОМА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА УЖИЦА ЗА ПЕРИОД ОД 2018. ДО 2021. ГОДИНЕ

Полазне основе за израду овог документа су Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године и Стратегија развоја Града Ужица

Овај документ предвиђа правце, приоритете, активности, динамику и ресурсе неопходне за даље унапређење положаја Рома на територији Града Ужица и представља програмски документ значајног сегмента локалне заједнице изнад парцијалних и страначких интереса са дефинисаним најзначајнијим ефектима који ће се постићи успешном реализацијом.

ВИЗИЈА

Локални акциони план за унапређење положаја Рома на територији Града Ужица је краткорочни концепт који ће на најприхватљивији начин изаћи у сусрет потребама садашњице, који омогућава припадницима ромске популације да задовоље сопствене потребе.

МИСИЈА

Локалним акционим планом за унапређење положаја Рома на територији Града Ужица 2018. - 2021. године, обезбеђује се имплементација основних принципа утврђених на националном нивоу уз поштовање различитости територије и исказаних потреба.

I ПОГЛАВЉЕ: Увод

1. Шта је Локални акциони план за унапређење положаја Рома на територији Града Ужица?

Локални акциони план за унапређење положаја Рома на територији Града Ужица (у даљем тексту: ЛАП) је документ који целовито разматра проблематику Рома и садржи скуп мера и активности разноврсних носилаца, као што су доносиоци политичких одлука, институције, органи, удружења грађана и невладине организације у циљу побољшања положаја Рома. У интересу локалне заједнице је да сви носиоци активности дају пун допринос побољшању друштвеног положаја Рома и њиховом ширем укључивању у све друштвене токове.

Локални акциони план за унапређење положаја Рома на територији Града Ужица доноси се за период од 2018. до 2021. године. Тај период ће представљати процес доношења одлука о томе, које су промене значајне за живот Рома. Локална самоуправа намерава да реализује у локалној заједници, у току предвиђеног временског периода, планиране промене. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих релевантних актера у заједници у планирању и примени плана. Локални акциони план за унапређење положаја Рома је резултат процеса планирања или планска одлука којом су дефинисани основни начини остваривања циљева ове националне мањине у локалној заједници. ЛАП је намењен представницима локалних власти, ромским активистима, запосленима у образовним и здравственим институцијама, Центру за социјални рад и осталим локалним институцијама и организацијама чије поље рада има везе са унапређењем положаја Рома. **Циљ овог акционог плана је да укаже на важност планског и системског приступа, као и на важност међусекторске сарадње, у настојању да се постигну помаци у решавању бројних проблема који су повезани са унапређењем положаја Рома у локалној средини.**

Локални акциони план за унапређење положаја Рома доноси се на период од 2018. до 2021. године, са детаљном разрадом активности. За потребе процеса, прикупљање и анализу основних података о положају и потребама Рома у Ужицу коришћени су следећи извори: статистички подаци, извештаји локалне самоуправе, Центра за социјални рад, Дома здравља Ужице, Школске управе, Националне службе за запошљавање, Црвеног Крста, профил заједнице, база података за праћење мера за инклузију Рома, састанци и консултације са представницима цивилног сектора и представницима ромске популације, а у складу са препорукама Владе Републике Србије датим у Стратегији за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године.

2. Основни принципи и вредности на којима почива ЛАП:

- 1) Поштовање, заштита и испуњавање законских права Рома;
- 2) Пуно и ефикасно укључивање Рома у све области друштвеног живота;
- 3) Поштовање, признавање и промоција различитости;
- 4) Једнаке могућности засноване на једнаким правима;
- 5) Родна равноправност;
- 6) Спречавање и борба против свих облика дискриминације и
- 7) Спровођење мера афирмативне акције.

II ПОГЛАВЉЕ: Контекст

1. Основни подаци о Граду Ужицу и Ромима у Ужицу

Град Ужице се налази на тремеђи Црне Горе, Босне и Херцеговине и Србије, у срцу југоисточне Европе, где недовољно развијена саобраћајна инфраструктура отежава приступ домаћем и међународном тржишту.

Најзначајнији путни саобраћајни правац пролази јужно од реке Ђетиње у правцу исток-запад и преко њега се остварује веза са саобраћајним правцем Чачак – Пожега - Вишеград (Босна и Херцеговина). Ужице је у правцу север - југ преко ДП I реда повезано са градовима Ваљево, Косјерић у правцу севера, односно са Златибором и Црном Гором ка југу. Преко државних путева првог и другог реда који пролазе кроз централну градску зону, остварује се веза са аеродромом Поникве и Бајином Баштом.

И поред постојања железничке пруге Београд - Бар, недостатак ауто пута значајно утиче на локалну привреду и на потенцијалне инвеститоре. Изградња ауто пута, реконструкција и активирање аеродрома Поникве препознати су као приоритетни пројекти не само локалног, већ и регионалног карактера.

Према подацима Републичког завода за статистику (*Публикација: Општине и региони у Републици Србији, 2017.*) у 2016. години:

- у граду Ужицу, на површини од 667 км² живи 75.097 становника, тако да је просечна густина насељености 113 становника/км²;
- природни прираштај на хиљаду становника -4,6;
- стопа укупног фертилитета 1,5
- морталитет на хиљаду становника је 13,6;
- очекивано трајање живота мушкарца 74,5 и жена 78,2 година;
- од укупног броја становника 73,8 % је радно способно;

У Ужицу највидљивију националну мањину чине Роми, којих је према званичним подацима 70. Стварни број припадника ромске заједнице је минимално бар два пута већи. Процене се крећу од око 140 (двострука вредност званичних података, што се сматра реалном проценом тзв. "тамних бројки") до броја од 220 (процене ромских НВО). Половина ромске популације је млађа од 30 година, док је само 2% старије од 60 година. Проценат незапослених је ДЕСЕТ пута већи од просека укупне популације. Само 4 % је економски активно, више од три четвртине прима неки облик социјалне помоћи, а за ВИШЕ ОД 80 % породица то је једини извор прихода. Само 2% има сталне приходе од рада, док број жена Ромкиња које имају приходе од рада је занемарљив и креће се много испод 0,5 %.

Роми претежно живе у четири урбана, тренутно, нелегализована ромска насеља у сталним кућама. Такође у Севојну живе две ромске породице, док је око 10 % Рома који не живе у овим насељима већ су распоређени по граду. Стамбени објекти у којима живе Роми и инфраструктура тих објеката нису на задовољавајућем нивоу, а има и објеката који нису прикључени на електро, водоводну и канализациону мрежу. Више од половине младих до 30 година има средње образовање. Број Рома са VI и VII степеном стручне спреме је занемарљив, док је више од 20% ромске популације функционално неписмено. Један од великих проблема женске ромске популације је неодговоран однос према сопственом здрављу и превентиви. Више од 3/4 Ромкиња млађих од 20 година не иде на редовне гинеколошке прегледе што проузрокује да је репродуктивно здравље на веома ниском нивоу. Ситуације није ништа боља ни код старије женске ромске популације.

2. Политике и праксе поступања града према Ромима

Руководеће структуре Града Ужица су углавном упознате са проблемима ромске популације на њиховој територији и свесне важности решавања тих проблема за напредак заједнице у целини. Током 2016. и 2017. Град Ужице је АД НОС решавао проблеме Рома који су се највише односили на поправку објеката, општих услова становања, запошљавању Рома и социјалну заштиту.

У раду органа Града Ужица могу да се идентификују неке имплицитне политике и неписане праксе рада. Најважније имплицитне политике Града Ужица: одржавање доброг, не претерано формалног, контакта са грађанима ромске националности ; развијена и добра партнерска сарадња са ромским НВО сектором. Са друге стране, убочијене бирократске процедуре управе представљају општу препреку за Роме, нарочито за оне који ни елементарно нису упућени у процедуре и надлежности општине.

Град Ужице нема Координатора за ромска питања који би био задужен за креирање и праћење политика за Роме и олакшао комуникацију између локалне самоуправе, осталих институција и ромске заједнице. Такође не постоји ни позиција ромског медијатора у здравству у Здравственом центру Ужице, као ни педагошког асистента у настави при основним школама, иако је прека потреба према истраживању које је извршено у ромској заједници. Веома је важно да те позиције треба да обављају лица ромске националности, јер по традицији Роми су отворенији и лакше се постиже сарадња када са њима ради неко из њихове заједнице.

III ПОГЛАВЉЕ: Идентификација проблема и потреба

Снаге	Могућности
Постојање капацитета за развој програма од стране ромских НВО	Доступност фондова ЕУ и других међународних и домаћих фондова за подршку побољшања животних услова рањивих група, посебно ромске популације
Квалитетан и едукован кадар у институцијама које се баве проблемима социјалне заштите	Постојање националних стратегија за смањење сиромаштва, социјалну заштиту, а пре свега Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. Године
Постојање Савета за социјална питања, Савета за запошљавање, Савет за здравство, Зелени савет, Савет за пољопривреду, Савет за саобраћај, Савет за праћење примене етичког кодекса, Савет за родну равноправност, Канцеларија за младе, развијен цивилни сектор	ЕУ ромски стратешки оквир 2011-2021

Иницирани облици међусекторског повезивања	Развој предузетничких вештина и социјалних предузећа
Позитивна искуства и примери добре праксе ванинституционалних услуга у локалној заједници	Сензибилитет заједнице и активно укључивање у решавању проблема
	Прекогранична сарадња са Босном и Херцеговином и Црном Гором
Слабости	Претње
Представници грађана ромске националности недовољно укључени у рад скупштинских тела	Смањен просечни животни век грађана ромске националности
Традиционални приступ образовном систему	Неадекватна стратегија образовне и културне политике на републичком и локалном нивоу
Недовољан степен институционалне подршке Непостојање ромског координатора, здравствене медијаторке и педагошког асистента	Незаинтересованост шире заједнице да помогне развоју вештина
Низак ниво обучености	Традиционални начин размишљања и одсуство континуиране едукације
Висока стопа незапослености Рома	Још увек присутно неповерење грађана у нове програме и институције

Потребе:

1. Успостављање партнерства локалне самоуправе са ромским организацијама цивилног сектора и рад на заједничким пројектима којима ће се побољшати животни услови ромске популације;
2. Успостављање одрживог модела комуналног опремања неусловних ромских насеља;
3. Константан рад надлежних институција на едукацији и промоцији образовања;
4. Константан рад надлежних институција и ромских организација цивилног друштва на промоцији културне баштине
5. Сензибилисање запослених у јавним службама
6. Успостављање одрживог модела свеобухватне социјалне и здравствене заштите;
7. Промоција и подстицање предузетништва;
8. Едуковати и сензиблисати јавност и укључивање свих релевантних чиниоца у циљу оснаживања ромске заједнице на територији Града Ужица.
9. Запошљавање ромског координатора, здравствене медијаторке и педагошког асистента који су из ромске заједнице
10. Видљивост и запошљавање лица ромске националности у јавним предузећима и институцијама

IV ПОГЛАВЉЕ: Приоритети и препоруке

Радна група за креирање ЛАП-а, препознала је неопходност доношења Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома на територији Града Ужица који садржи низ мера и активности које за крајњи циљ имају унапређење положаја ромске националне мањине у Ужицу, а у складу са Националном стратегијом за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период од 2016. до 2025. године и другим релевантним, локалним, националним и међународним документима.

Радна група за креирање ЛАП-а, као приоритете приликом имплементације овог документа, имајући у виду бројност и значај ромске популације у Ужицу, препоручују:

1. запошљавање и samozapošljavanje засновано на претходној преквалификацији и доквалификацији и подстицању предузетништва Рома и Ромкиња и социјалном задругарству и предузетништву ;
2. унапређење инфраструктуре, легализације старих, одрживих ромских насеља и објеката и побољшање хигијене у ромским насељима;
3. подршку родитељима ромске деце кроз едукацију и менторски рад, финансијске и друге подстицаје, али и активности ЦСР на повећању одговорности родитеља за образовање деце;
4. jaчanje капацитета ромских НВО за (1) оснаживање ромске популације кроз тренинге за унапређење вештина за активно тражење посла и развој предузетништва; (2) подршку равноправном укључивању у друштвену заједницу, регулисање личног статуса и вађење личних докумената и остварење других права признатих законима; (3) овладавањем вештинама планирања, управљања, мониторинг и свалуацију пројеката, комуникације, лобирања и јавног заступања, преговарања, решавања конфликта и др.
5. подстицаји медијима за прављење програма за Роме и програма на ромском језику и афирмација ромске културе кроз креиране нове програме у оквиру Градског културног центра
6. даљи развој већ успостављених партнерстава ромских НВО са надлежним институцијама у областима безбедности (ПУ Ужице), јавног здравља (Здравствени центар Ужице) и социјалних права ромске заједнице (ЦСР);
- Препорука је да будући пројекти везани за запошљавање Рома и Ромкиња са територије Града Ужица, обједине оба приоритета (запошљавање и samozapošljavanje) кроз решења као што су : подстицање стицања квалификације кроз програме преквалификација и доквалификација, који би омогућили запошљавање, samozapošljavanje кроз форме удруживања - формирања задруга/агенција које би се бавиле пружањем услуга из домена социјалне заштите, екологије, занатских послова и слично).

У договору са градоначелником, члановима градског већа и припадницима ромске заједнице ће се утврдити приоритети који ће се финансирати у Локалном акционом плану за 2018. годину са укупним износом до 500.000 динара из средстава обезбеђених ребалансом буџета. За наредне године ће се на основу договора горе наведених страна и утврђених приоритета ЛАП-а, утврђивати износ средстава приликом планирања буџета за наредну годину.

1. ОБРАЗОВАЊЕ					
Циљ	Мера	Носиоци	Партнери	Време	Индикатор
Обезбеђивање квалитетног предшколског образовања за што већи број ромске деце.	Материјална подршка породицама у стању социјалне потребе чија деца похађају предшколске установе за трошкове боравка деце у установи (ужина, путни трошкови, излети и позоришне представе...)	Локална самоуправа, Центар за социјални рад, ромска удружења грађана Ромска удружења грађана	Црвени крст, ромска и друга удружења грађана	2018-2021	Годишњи обухват предшколским образовањем минимум 70 посто ромске деце.
	1.2 Сарадња свих институција и организација у вези са уписом деце.1.2.1 Сарадња свих институција и организација у вези са уписом деце.	Школска управа, локална самоуправа, предшколске установе, основне школе, здравствене	Ресорно министарство , просветни саветници	2018-2021	Успостављена функционална сарадња свих институција и организација у циљу размене информација о

1.2 Обезбеђивање квалитетног основног образовања за сву ромску децу.		установе, Центар за социјални рад, ромска удружења грађана, родитељи.			деци стасалој за упис у ОШ, деци која су прошла ППП и њиховим постигнућима, деци која нису прошла ППП и нису добила позив за упис у ОШ, постигнућима деце на тестовима за процену спремности за упис у ОШ.
	1.2.2 Припрема стручних служби за процену спремности ромске деце за полазак у први разред и примена договорених решења	Предшколска установа, Школска управа основне школе, здравствене установе, ромски асистенти обучени за ситуацију тестирања	Ресорно Министарство Просветни саветници	2018-2021	Размотрена могућа решења и уведени неки од облика за унапређивање тестирања - увођење асистента са знањем ромског језика, коришћење теста за израду индивидуалног плана рада, коришћење алтернативног теста
	1.2.3 Увођење ромских Педагошких асистената у настави	Основне школе, Ресорно министарство	Ресорно министарство, струковне организације, ромска удружења грађана.	2018-2021	Ромски асистенти у настави ангажовани у школама у којима за то постоји потреба
	1.2.4 Имплементација предмета "Ромски језик са елементима националне културе и историје"	Ресорно министарство, школска управа	Ромска Удружења грађана, Школска управа, Локална самоуправа	2018-2021	На основу исказане заинтересованости ученика и родитеља организована настава предмета „Ромски језик са елементима националне културе и историје"
	1.2.5 Обезбеђивање материјалне подршке породицама чија деца похађају основну школу, обезбеђивање учбеника, уџине, одеће и обуће и учешћа у ваннаставним активностима	Локална самоуправа, основне школе, Центар за социјални рад, Ромска удружења грађана	Црвени крст, ресорна министарства, предузетници, донаторска средства	2018-2021	Материјална подршка обезбеђена породицама за око минимум 10 деце годишње
	1.2.6 Припрема деце за упис у средње школе укључујући професионалну оријентацију и информисање о мерама афирмативне акције	Основне школе, средње школе, Национална служба за запошљавање, педагошки асистенти, ромска удружења грађана	Ресорна министарства	2018-2021	Сва деца која завршавају основну школу укључена у програм професионалне оријентације и информисана о могућности примене мере афирмативне акције приликом уписа у средње школе

	1.2.7 Укључивање родитеља Рома у савете родитеља	Основне школе	Ромска удружења грађана, асистенти у настави	2018-2021	Бар један од ромских родитеља учествује у раду савета родитеља основне школе
1.3 Обезбеђивање што већег обухвата средњом школом	1.3.1 Примена мере афирмативне акције приликом уписа у средњу школу	Основне школе, средње школе, Школска управа, ромска удружења грађана педа гошки асистенти.	Ресорна министарства	2018-2021	Број ромских ученика уписан применом мере афирмативне акције, број укупно пријављених и број уписан редовном процедуром
	1.3.2 Обезбеђивање стипендија ученицима	Ресорна министарства, локална самоуправа	Ресорна министарства	2018-2021	Број укључених у програме стипендија
	1.3.3 Обезбеђивање менторског рада за ученике	Средње школе, ромска удружења грађана	Ресорно министарство и струковна удружења	2018-2021	Обезбеђен менторски рад ученицима којима је потребно
	1.3.4 Укључивање родитеља Рома у савете родитеља	Средње школе	Ромска удружења грађана, асистенти у настави	2018-2021	Бар један од родитеља Рома учествује у раду савета родитеља средње школе
1.4 Обезбеђивање што већег обухвата вишим и високим образовањем	1.4.1 Професионална оријентација са ученицима средњих Школа	Средње школе, ментор, удружења грађана	Национална служба за запошљавање	2018-2021	Ученици који завршавају средњу школу обухваћени програмом професионалне оријентације и информисани о могућности примене мере афирмативне акције за упис на високошколске установе
	1.4.2 Примена мере афирмативне акције за упис на високошколске установе	Средње школе, високошколске установе, ромска удружења грађана	Ресорна министарства	2018-2021	Број ромских ученика уписан применом мере афирмативне акције, број укупно пријављених и уписаних редовном процедуром
	1.4.3 Обезбеђивање стипендија за студенте	Локална самоуправа, ресорна министарства, донатори	Ромска удружења грађана	2018-2021	Број укључених у програме стипендија
	1.4.4 Обезбеђивање путних трошкова и смештаја у студентске домове за студенте који студирају у другим градовима	Ромска удружења грађана и саобраћајна предузећа	Ресорна министарства	2018-2021	Број студента којима је обезбеђен смештај у студентским домовима и број студената којима су покривени трошкови пута
	1.4.5 Обезбеђивање менторског рада са студентима	Ментори из средњих школа, НВО, високошколске установе	Ресорно министарство	2018-2021	Обезбеђен менторски рад студентима којима је потребно
1.5 Унапређивање образовања одраслих Рома	1.5.1 Спровођење програма функционалног основног образовања одраслих Рома	Школе за основно образовање одраслих	Ресорно министарство, Национална служба за запошљавање	2018-2021	Покренут програм функционалног основног образовања Рома
1.6 Праћење реализације ЛАП-а за побољшање	1.6.1 Укључивање просветних саветника у све процесе	Локална самоуправа, Школска управа Координатор за ромска питања	Предшколске установе, основне школе, средње школе, ромска удружења грађана	2018-2021	Просветни саветници и координатор за ромска питања задужени за праћење образовања Рома активно утичу на спровођење ЛАП-а и

положаја Рома у делу за образовање					шире примере добре праксе и научене лекције на територији целог златиборског округа
	1.6.2 Укључивање просветне инспекције у све процесе, укључујући праћење појаве и сузбијања дискриминације у образовању	Просветни инспектори	Предшколске установе, основне школе, средње школе, ромске и друге НВО	2018-2021	Обезбеђивање приручника за праћење дискриминације у образовању и стварање функционалног механизма за реаговање у случајвима дискриминације
2. ЗАПОШЉАВАЊЕ					
Циљ	Мера	Носиоци	Партнери	Време	Индикатор
2.1 Економско оснаживање кроз само-запошљавање	2.1.1 Обука за покретања властитог бизниса, развоја пословног плана, конкурсања код банака за кредите и зајмове 2.1.2 Подршка у оснивању малих предузећа, радњи, задруга, ортачких удружења и социјалних предузећа 2.1.3 Подршка Ромима да се баве пољопривредом 2.1.4 Финансијска подршка НСЗ-а и надлежних републичких фондова и агенција као и домаћих и страних донатора	2.1.1-2.1.4 Национална служба за запошљавање, локална самоуправа – кроз постојећи ЈАП запошљавања, ромска и друга удружења грађана, РРА Златибор	2.1.1-2.1.4 Међународне и домаће донаторске организације, Светска банка, ресорна министарства	2018-2021	2.1.1-2.1.4 Број Рома који је покренуо властити бизнис користећи неку од наведених мера
2.2 Економско оснаживање кроз запошљавање	2.2.1 Укључивање незапослених Рома у обуке Националне службе за запошљавање 2.2.2 Креирање подстицајних програма за предузетнике који запошљавају Роме 2.2.3 Укључивање Рома у програме за запошљавање	2.2.1-2.2.3 Национална служба за запошљавање, ромске и друге НВО,	2.2.1-2.2.3 Међународне организације, ресорна министарства, удружења малих и средњих предузетника и привредна комора	2018-2021	2.2.1 Број Рома који су прошли неку од обука 2.2.2-2.2.3 Број Рома укључених у програме
2.3 Смањење несразмере између учешћа Рома у укупној популацији и заступљености у локалним и државним институцијама	Запошљавање Рома у јавним службама - Афирмативна акција носιοца власти и државних органа	Локална самоуправа	Јавна комунална предузећа, јавне установе	2018-2021	Број Рома ангажованих применом ових мера
2.4 Оснаживање ромске популације за запошљавање	Информисање ромске заједнице о покренутим програмима запошљавања. Информисање о остваривању права на запошљавање. Информисање о процедурама заштите у случају дискриминације.	Национална служба за запошљавање, ромска удружења грађана	Друга удружења грађана, локални медији	2018-2021	Број људи који је прошао едукације Број и врста прилога у медијима у вези са покренутим програмима
3. ЗДРАВЉЕ					
Циљ	Мера	Носиоци	Партнери	Време	Индикатор
3.1 Побољшање доступности здравствене заштите за ромску популацију	3.1.1 Ангажовање медијаторки за здравство 3.1.2 Рад патронажних сестара у ромским насељима 3.1.3 Спровођење пројеката за унапређење здравља Рома: потпун обухват обавезном имунизацијом, побољшање нутритивног статуса одојчади и мале деце, побољшање репродуктивног здравља, превенција хроничних незаразних обољења, едукација о превенцији ризика код Рома који се баве сакупљањем секундарних сировина.	3.1.1-3.1.3 Здравствене установе, здравствени медијатор, патронажне сестре, Завод за јавно здравље, ромска удружења грађана	3.1.1-3.1.3 Ресорно министарство, Светска здравствена организација, Светска банка, УНИЦЕФ	2018-2021	3.1.1-3.1.3 Успешна реализација пројеката одобрених од ресорног министарства и остали потенцијалних партнерских организација

3.2 Унапређење животног окружења у ромској заједници	3.2.1 Анализа хигијенско епидемиолошких услова у насељима 3.2.2 Дезинсекција, дератизација	3.2.1-3.2.2 Завод за јавно здравље, ромска удружења грађана, Центар за социјални рад	3.2.1-3.2.2 Локална самоуправа, донатори, Министарство здравља, Министарство екологије	2018-2021	3.2.1-3.2.2 Извршена дезинсекција и дератизација у ромским насељима
3.3 Унапређење остваривање права Рома на здравствену заштиту	3.3.1 Помоћ у регистрацији ромског становништва ради остваривања свих права на здравствену заштиту по закону 3.3.2 Едукација Рома о правима на здравствену заштиту 3.3.3 Организовање семинара и радионица ради упознавања медицинских радника са културом и специфичним проблемима ромске популације у циљу смањења могућности дискриминације	3.3.1-3.3.3 Локални ромски координатор, медијатор у здравству и ромска удружења грађана	3.3.1-3.3.3 Градска управа, полицијска управа, Центар за социјални рад, ромске и друге НВО,ресорно министарство	2018-2021	3.3.1-3.3.3 Броја лица којима је обезбеђена здравствена картица. Број и структура лица обухваћених обукама.
4. СТАНОВАЊЕ И КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА					
Циљ	Мера	Носиоци	Партнери	Време	Индикатор
4.1 Свеобухватна и одржива обнова и унапређење услова живљења у ромским насељима	4.1.1 Изградња инфраструктурне мреже у ромским насељима и ромским објектима до нивоа у коме се налази окружење 4.1.2 Поправка постојећег лошег стамбеног фонда 4.1.3 Изградња стамбене зграде за ромске породице које живе у неусловним стамбеним објектима	4.1.1-4.1.3 Локална самоуправа, постојеће градске службе, донатори, Посебна група формирана на нивоу града која управља и прати реализацију целокупног програма	4.1.1-4.1.3 Независне институције из области становања и урбанизма, становници насеља, ромска удружења грађана	2018-2021	4.1.1-4.1.3 Израда планова за насеља чији се имовинско-правни статус решава током примене ЈАП-а Стамбени објекти породица доведени до нивоа који испуњава техничке услове за стамбене објекте, Израђена зграда према закону и стандардима са уређеним простором, зеленим површинама и пословним простором у сутерену
4.2 Поступак легализације ромских насеља и објеката у којима живе лица ромске националности	4.2.1 Геодетска снимања 4.2.2 Израда пројектне документације 4.2.3 Израда одговарајуће планске (урбанистичке) документације: 4.2.4 Регулисање имовинско правног статуса стамбених објеката 4.2.5 регулисање правног статуса објеката ромских породица које буду насељене у новоизграђене наменске објекте за социјално становање	4.2.1-4.2.5 Локална самоуправа, ромска удружења грађана	4.2.1-4.2.5 Ресорна министарства, донатори	2018-2021	4.2.1-4.2.5 Број објеката који су укључени у неку од мера
4.2 Санирање ургентних ситуација	4.3.1 Реконструкција објеката 4.3.2 Изградња нових станова на одговарајућим локацијама	4.3.1-4.3.2 Донатори, локална самоуправа	4.3.1-4.3.2 Ресорно министарство, институције, предузетници	2018-2021	4.3.1-4.3.2 Број реконструисаних објеката Број новоизграђених станова

4.3	Интеграција становника насеља у окружење	Заједничке акције ромског и неромског становништва.	Ромска и друга УГ-а, спортски клубови, установе културе, образовни систем	Ресорна министарства, локална самоуправа	2018-2021	Организовање спортских турнираи културних манифестација. Укључивање младих у Спортске клубове и набавка спортске опреме.
5. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА						
	Циљ	Мера	Носиоци	Партнери	Време	Индикатор
	5.1 Јачање саветодавне улоге Центра за социјални рад у сарадњи са ромским НВО, предшколским установама и школама 5.2 Рад на интезивнијем укључивању ромске деце и младих у локалне услуге социјалне заштите са посебним нагласком на деци без родитељског старања	5.1.1 Број ромских породица које користе подршку Центра за социјални рад. 5.1.2 Број ангажованих координатора за рад са заједницом у Центру за социјални рад. 5.2.1 Удео и број деце ромске националности која су корисници услуге интезивне подршке породици	5.1.1-5.2.1 Ресорно министарство, Центар за социјални рад, Ромска удружења грађана, Координатор за ромска питања	5.1.1-5.2.1 Предшколске установе, основне школе, Полицијска управа Ужице, Здравствени центар Ужице	2018- 2021	5.1.1-5.2.1 Успешна реализација пројеката одобрених од стране ресорног министарства и потенцијалних партнерских организација. Број аплицирања за донаторска средства и партнерстава Центра за социјални рад и ромских НВО. Дефинисане конкретне активности које ће установа предузети у циљу унапређења квалитета живота Рома. Повећан број деце и младих који су укључени у локалне услуге социјалне заштите, посебно иновативних услуга социјалне заштите.
6. КУЛТУРА, МЕДИЈИ И ИНФОРИСАЊЕ						
	Циљ	Мера	Носиоци	Партнери	Време	Индикатор
	6.1 Остваривње права на информисање на језику националне мањине и на правовремено информисање	6.1.1 Укључивање програма на ромском језику у локалне радио и ТВ станице и финансијска подршка 6.1.2 Обука ромских медијатора/координатора/педагошких асистената за информисање који би извештавали о мерама које се покрећу, промовисали их и пратили њихово спровођење	6.1.2-6.1.1 Ромска удружења грађана, ресорно министарство, локални медији	6.1.2-6.1.1 Локална самоуправа	2018-2021	6.1.2-6.1.1 Програм на ромском језику се емитије на радио и ТВ станицама
	6.2 Унапређивање и заштита ромске културе	6.2.1 Организација манифестације „Дани културе и традиције Рома" 6.2.2 Креирање програма за афирмацију ромске културе 6.2.3 Организовање драмских радионица за едукацију младих који би се аматерски бавили глумом 6.2.4Промоција ромске културе по школама	6.2.1-6.2.4 Локална самоуправа, Ромска удружења грађана, Градска библиотека,Градски културни центар Градска галерија, Народно позориште, историјски архив	6.2.1-6.2.4 Ресорно министарство, локални медији, страни и домаћи донатори,локална предузећа , локални медији	2018-2021	6.2.1-6.2.4 Манифестација „Дани културе и традиције Рома" се редовно одржава, Број програма који су креирани, Број лица који је присуствовао Светском дану Рома и медијски извештаји и редовно обележавање празника, Број младих који је прошао обуку кроз драмске радионице, Број школе где је промовисана ромска култура
7. УСПОСТАВЉАЊЕ СТРУКТУРЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЛАПА						
	Циљ	Мера	Носиоци	Партнери	Време	Индикатор
		7.1.1 Ангажовање координатора за ромска питања 7.1.2 Формирање интерсекторске радне групе за координацију спровођења ЛАП-а	7.1.1-7.1.2 Локална самоуправа	7.1.1-7.1.2 Локалне институције, ромска удружења грађана	2018-2021	7.1.1-7.1.2 Координатор осмишљава програме за побољшање положаја Рома и извештава о мерама спровођења ЛАП-а Интерсекторско тело се састаје на шест месеци и координира

7.1 Успостављање структура за спровођење ЈАП- а	7.1.3 Јачање капацитета ромских удружења кроз обезбеђивање опреме и потребних обука.	Локална самоуправа, страни и домаћи донатори	НВО које пружају обуке	2018-2021	спровођење ЈАП-а Обезбеђена техничка средства за рад ромских НВО и континуирана обука.
	7.1.4 Успостављање система мониторинга и евалуације	Локална самоуправа, Интерсекторско тело	Ромска удружења и друга удружења, медији	2018-2021	Дефинисане структуре које ће спроводити мониторинг, начин прикупљања постојећих и података који недостају, као и исходни индикатори.
	7.1.5 Функционисање канцеларије за ромска питања	Локална самоуправа, домаћи и страни донатори	Ромска удружења грађана	2018-2021	Канцеларија несметано функционише сарађујући са свим удружењима и институцијама система, обезбеђујући административну подршку интерсекторском телу